

Anonimizēta versija

Tulkojums

C-307/24 – 1

Lieta C-307/24 [*Momeut*]ⁱ

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu

Iesniegšanas datums:

2024. gada 26. aprīlis

Iesniedzējtiesa:

Cour de cassation (Luksemburga)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2024. gada 25. aprīlis

Prasītājs:

NB

Atbildētāja:

Caisse pour l'avenir des enfants

1. FAKTI

- 1 Prasītājs NB dzīvo Beļģijā un strādā Luksemburgā. Arī viņa sieva strādā, un viņai ir pašai savi ienākumi. No iepriekšējām attiecībām viņai ir divi bērni, kuri dzīvo kopīgā dzīvesvietā ar laulātajiem. Vecāku aizgādību pār šiem bērniem īsteno kopīgi māte un bioloģiskais tēvs, kuram ir jāmaksā uzturlīdzekļi 150 euro apmērā par katru bērnu.
- 2 NB kādu laiku par abiem savas sievas bērniem saņēma ģimenes pabalstu, ko izmaksāja atbildētāja *Caisse pour l'avenir des enfants* [Bērnu nākotnes kase]. Tad šā pabalsta izmaksa viņam tika atsaukta ar atpakaļejošu spēku no 2016. gada 1. augusta, pamatojoties uz to, ka bērnus vairs nevar uzskatīt par viņa ģimenes

ⁱ Šis lietas nosaukums ir izdomāts. Tas neatbilst neviena lietas dalībnieka reālajam personvārdam vai nosaukumam.

locekļiem, balstoties uz *Code de la sécurité sociale luxembourgeois* [Luksemburgas sociālā nodrošinājuma kodeksa] 269. un 270. pantu.

Tiesvedības priekšvēsture

- 3 *Conseil arbitral de la sécurité sociale* [Sociālās apdrošināšanas arbitrāžas padome] apmierināja prasību un nosprieda, ka ģimenes pabalsta izmaksa NB ir jāatjauno. Apelācijas instancē *Conseil supérieur de la Sécurité sociale* [Sociālās apdrošināšanas Augstākā padome] grozīja pirmās instances spriedumu un apstiprināja, ka ģimenes pabalsta izmaksa ir jāatsauc. *Cour de cassation* [Kasācijas tiesā] šobrīd ir iesniegta kasācijas sūdzība par apelācijas instancē pasludināto nolēmumu.

Pārsūdzētais apelācijas instances spriedums

- 4 Ar 2016. gada 23. jūlija likumu, kas stājās spēkā 2016. gada 1. augustā, tika grozīts *Code de la sécurité sociale* [Sociālā nodrošinājuma kodekss]. Saskaņā ar minētā kodeksa jaunajiem 269. un 270. pantu laulātā bērnu vairs nevar uzskatīt par pārrobežu darba ņēmēja ģimenes locekļiem. 2020. gada 2. aprīļa spriedumā (*Caisse pour l'avenir des enfants*, C-802/18, EU:C:2020:269) Tiesa nosprieda, ka “ģimenes pabalsts, kas ir saistīts ar to, ka pārrobežu darba ņēmējs veic algotu darbu dalībvalstī, veido sociālu priekšrocību [Savienības] tiesību normu izpratnē” ([32]. punkts) un Savienības tiesības “nepieļauj tādas dalībvalsts tiesību normas, saskaņā ar kurām pārrobežu darba ņēmēji var saņemt ģimenes pabalstu, kas ir saistīts ar to, ka tie veic algotu darbu šajā dalībvalstī, tikai par saviem bērniem, izslēdzot viņu laulātā bērnus, ar kuriem viņiem nav izcelšanās saiknes, bet kuriem viņi nodrošina uzturu, kaut gan tiesības saņemt šo pabalstu ir visiem bērniem, kas dzīvo minētajā dalībvalstī” (71. punkts).
- 5 Direktīvas 2004/38/EK¹ 2. panta 2. punkta c) apakšpunkta piemērošanas nolūkā pārrobežu darba ņēmējam ir jānodrošina sava laulātā bērna uzturs, lai viņam būtu tiesības saņemt ģimenes pabalstu. Apelācijas tiesa uzskata, ka Tiesa nav atzinusi pārrobežu darba ņēmēja iespēju sniegt šādu pierādījumu, izmantojot Direktīvas 2004/38 2. panta 2. punkta c) apakšpunkta teikuma pirmajā daļā paredzēto prezumpciju, attiecībā uz pabērniem, rezervējot šādu prezumpciju pārrobežu darba ņēmēja tiešajiem pēcnācējiem, kuri tiek uzskatīti par ģimenes locekļiem, ja viņiem ir mazāk nekā divdesmit viens gads (un ģimenes locekļiem, kas vecāki par divdesmit vienu gadu, ja ir pierādīts, ka viņi joprojām ir tā apgādībā).
- 6 Tiesa ir precizējusi, ka apgādībā esoša ģimenes locekļa statuss izriet no *faktiskas situācijas*, “kas ir jāvērtē dalībvalstij un, vajadzības gadījumā, valsts tiesai. Tāda pārrobežu darba ņēmēja ģimenes locekļa statuss, kas ir pēdējā minētā apgādībā,

¹ Direktīva 2004/38/EK (2004. gada 29. aprīlis) par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 1612/68 un atceļ Direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK, 75/35/EEK, 90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/EEK.

tādējādi var izrietēt, ja tas attiecas uz šī darba ņēmēja laulātā [...] bērna situāciju, no tādiem objektīviem apstākļiem kā, piemēram, šī darba ņēmēja un studenta kopīgas dzīvesvietas esamība, bet nav nedz jānosaka pārrobežu darba ņēmēja līdzdalības studenta uzturēšanā iemesli, nedz arī skaitliski jānosaka tās konkrētais apmērs” (spriedumi, 2016. gada 15. decembris, *Despeme* u.c., no C-401/15 līdz C-403/15 EU:C:2016:955, 60. punkts; un 2020. gada 2. aprīlis, *Caisse pour l’avenir des enfants*, C-802/18, EU:C:2020:269, 50. punkts).

- 7 Pirmās instances tiesa ir pamatoti ņēmusi vērā kopīgo dzīvesvietu kā kritēriju, lai novērtētu, vai ieinteresētā persona nodrošina savas laulātās bērnu uzturēšanu. Tomēr no Tiesas izmantotā formulējuma izriet, ka šis nav vienīgais vērā ņemamais kritērijs, jo tas ir minēts tikai kā piemērs, lai ilustrētu plašāko objektīvo apstākļu jēdzienu.
- 8 Ir zināms, ka bērni dzīvo mājsaimniecībā, kuru veido ieinteresētā persona ar savu sievu, ka bērnu bioloģiskajai mātei ir pašai savi ienākumi, ka vecākiem ir kopīga aizgādība un ka bioloģiskajam tēvam ir jāmaksā uzturlīdzekļi par katru bērnu. No tā izriet, ka māte spēj nodrošināt pusi no savu bērnu uzturēšanas, ko viņai jānodrošina pēc laulības šķiršanas. Tiek atgādināts, ka principā abi bioloģiskie vecāki piedalās kopīgo bērnu uzturēšanā un izglītībā proporcionāli saviem resursiem, otra vecāka resursiem un bērnu vajadzībām, un vecāku šķiršanās gadījumā piedalīšanās bērnu uzturēšanā un izglītībā pārtop par uzturlīdzekļiem, ko atkarībā no apstākļiem viens no vecākiem maksā otram. Tātad tieši bioloģiskie vecāki ir tie, kuri sedz visas bērna uzturēšanas izmaksas.
- 9 Šo secinājumu neliek apšaubīt NB iesniegtie pierādījumi par pārskaitījumiem saistībā ar mājsaimniecības ikdienas izdevumiem, jo no šiem elementiem neizriet, ka viņš būtu vienīgais debeta konta īpašnieks, un nav precizēts, par labu kuram bērnam ir veikti šie maksājumi. Citu elementu trūkuma dēļ pierādījums, ka patēvs nodrošina bērnu uzturēšanas izmaksas, nav juridiski pietiekams.

2. KASĀCIJAS SŪDZĪBAS PAMATI

Pirmā pamata pirmā daļa

- 10 Saskaņā ar nostiprinājušos judikatūru darba ņēmēja ģimenes locekļa statuss ir jēdziens, uz kuru attiecas “princips, saskaņā ar kuru tiesību normas, kurās ir noteikta darba ņēmēju brīvas pārvietošanās, kas ir viens no Savienības pamatiem, ir jāinterpretē plaši” (spriedumi, 2016. gada 15. decembris, *Depesme* u.c., no C-401/15 līdz C-403/15, EU:C:2016:955, 58. punkts; un 1987. gada 18. jūnijs, *Lebon*, 316/85, EU:C:1987:302, 21.–23. punkts). Šis plašas interpretācijas princips tiek piemērots, “ja runa ir par pārrobežu darba ņēmēja ieguldījumu viņa laulātā vai viņa atzītā partnera [bērnu] uzturēšanā” (spriedums, 2016. gada 15. decembris, *Depesme* u.c., no C-401/15 līdz C-403/15, EU:C:2016:955, 59 punkts). Piemērojot šo principu, Tiesa nosprieda, ka “pārrobežu darba ņēmēja ģimenes locekļa statuss, kas ir [pirmā] minētā apgādībā” nenozīmē “tiesības saņemt uzturlīdzekļus”, bet ka runa ir par “faktisku situāciju” un šis statuss

“tādējādi var izrietēt, ja tas attiecas uz šī darba ņēmēja laulātā [...] bērna situāciju, no tādiem objektīviem apstākļiem kā, piemēram, šī darba ņēmēja un studenta kopīgas dzīvesvietas esamība, bet nav nedz jānosaka pārrobežu darba ņēmēja līdzdalības studenta uzturēšanā iemesli, nedz arī skaitliski jānosaka tās konkrētais apmērs” (spriedums, 2016. gada 15. decembris, *Depesme* u.c., no C-401/15 līdz C-403/15, EU:C:2016:955, 58. un 60. punkts), un ka prasība, ka pārrobežu darba ņēmējam ir jānodrošina uzturs sava laulātā bērnam, “izriet no faktiskās situācijas, kas ir jānovērtē administrācijai un attiecīgā gadījumā valsts tiesām, pamatojoties uz ieinteresētās personas sniegtajiem pierādījumiem, bet tām nav nedz jānosaka šīs līdzdalības bērna uzturēšanā iemesli, nedz skaitliski jānosaka tās konkrētais apmērs” (spriedums, 2020. gada 2. aprīlis, *Caisse pour l’avenir des enfants*, C-802/18, EU:C:2020:269, 50. punkts).

- 11 Taču pārsūdzētajā spriedumā ir izvēlēta pārrobežu darba ņēmēja “ģimenes locekļa” statusa šaura interpretācija, jo, pārkāpjot Tiesas judikatūru, tā pakārtoja darba ņēmēja ieguldījuma esamību “šā ieguldījuma cēloņiem”, atkarībā no tā, vai tas ir vai nav saistīts ar bioloģisko vecāku pienākumu nepildīšanu, un šā ieguldījuma “apmēra” vērtējumam attiecībā pret bioloģisko vecāku ieguldījumu.

Pirmā pamata otrā daļa

- 12 Saskaņā ar Direktīvas 2004/38/EK 2. panta 2. punkta c) apakšpunktu tiek uzskatīts, ka bērni, kas jaunāki par 21 gadu, ir apgādībā esoši. Šī prezumpcija ir piemērojama pārrobežu darba ņēmēju laulāto bērniem, kā izriet no ģenerālvokāta secinājumiem lietās no C-401/15 līdz C-403/15, 70. un 71. punkts, kas skaidri apstiprināti spriedumā *Depesme* u.c., no C-401/15 līdz C-403/15, EU:C:2016:955, 61. un 62. punkts (attiecībā uz darba ņēmēju, studenta “patēvu vai pamāti”). Šis risinājums ir jāizvēlas arī attiecībā uz darba ņēmēju ģimenes locekļa jēdziena plašas interpretācijas principu. Atsakoties atzīt šo prezumpciju NB, pārsūdzētajā spriedumā ir pārkāpts Direktīvas 2004/38/EK 2. panta 2. punkts.

Pirmā pamata trešā daļa

- 13 LESD 45. pants par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos Savienībā paredz likvidēt jebkādu diskrimināciju pilsonības dēļ starp dalībvalstu darba ņēmējiem attiecībā uz nodarbinātību, atlīdzību un citiem darba nosacījumiem. Tiesa ir nospriedusi, ka Regulas (EK) Nr. 883/2004 [...] 1. panta i) punkts un 67. pants, lasot tos kopsakarā ar Regulas Nr. 492/2011 7. panta 2. punktu un Direktīvas 2004/38/EK 2. panta 2. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tādas dalībvalsts tiesību normas, saskaņā ar kurām pārrobežu darba ņēmēji var saņemt ģimenes pabalstu [...] vienīgi par saviem pašu bērniem, izslēdzot viņu laulātā bērnus, ar kuriem viņiem nav izcelšanās saiknes, taču kuru uzturēšamu viņi nodrošina, lai gan visiem bērniem, kuri dzīvo minētajā dalībvalstī, ir tiesības saņemt šo pabalstu. Tādēļ, lemjot tā kā pārsūdzētajā spriedumā, ir pārkāpts iepriekš minētajās tiesību normās noteiktais “darba ņēmēju brīvas pārvietošanās princips un tiešas vai netiešas diskriminācijas aizliegums”.

Pirmā pamata ceturtā daļa (pakārtota)

- 14 Ja Kasācijas tiesa plāno noraidīt pirmā pamata pirmās trīs daļas, tad ir jāuzdod šādi formulēti prejudiciālie jautājumi (prettiesisks atteikums uzdot prejudiciālus jautājumus ir pamats prasībai sakarā ar pienākumu neizpildi un ir ECPAK 6. panta pārkāpums):

1. *Vai princips, atbilstoši kuram tiesību normas, kuras nosaka darba ņēmēju brīvu pārvietošanos, kas ir viens no Savienības pamatiem, ir jāinterpretē plaši (spriedums Depesme u.c., ... 58. punkts), nepieļauj interpretēt dalībvalsts tiesību normas tādējādi, ka pārrobežu darba ņēmēji nevar saņemt ģimenes pabalstu, kas saistīts ar viņu algoto darbu šajā dalībvalstī, par savu laulāto bērniem, ja šie bērni ir nepilngadīgi un dzīvo pārrobežu darba ņēmēja mājsaimniecībā, pamatojoties uz to, ka arī bērna bioloģiskie vecāki piedalās vai arī ir spējīgi piedalīties viņa uzturēšanā?*

2. *Vai prezumpcija, kas izriet no Direktīvas 2004/38/EK 2. panta 2. punkta un saskaņā ar kuru bērni, kas jaunāki par 21 gadu, tiek uzskatīti par apgādībā esošiem, ir piemērojama pārrobežu darba ņēmēju laulāto bērniem, kuri dzīvo viņu mājsaimniecībā?*

3. *Vai darba ņēmēju “brīvas pārvietošanās princips” un diskriminācijas aizliegums, kuri izriet no LESD 45. panta 1. un 2. punkta, kā arī no Regulas (EK) Nr. 883/2004 1. panta i) punkta un 67. panta, lasot tos kopsakarā ar Regulas Nr. 492/2011 7. panta 2. punktu un Direktīvas 2004/38/EK 2. panta 2. punktu, nepieļauj interpretēt dalībvalsts tiesību normas tādējādi, ka pārrobežu darba ņēmēji nevar saņemt ģimenes pabalstu, kas saistīts ar viņu algoto darbu šajā dalībvalstī, par savu laulāto bērniem, ja šie bērni ir jaunāki par 21 gadu un dzīvo pārrobežu darba ņēmēja mājsaimniecībā, pamatojoties uz to, ka arī bērna bioloģiskie vecāki piedalās viņa uzturēšanā, lai gan tiesības saņemt šo pabalstu ir visiem bērniem, kuri dzīvo šajā dalībvalstī?*

Otrais pamats

- 15 Iebilde ir par to, ka pārsūdzētajā spriedumā ir pārkāpts ECPAK protokola Nr. 12 1. pants un ECPAK 14. pants, kas piemērojami tiesībām uz sociāliem pabalstiem. Lai novērtētu, vai notikusi diskriminācija šo tiesību normu izpratnē, ECT [tām] piešķir “ārkārtīgi pārliecinošu nozīmi”. Tā jau ir konstatējusi daudzu Luksemburgas tiesību normu diskriminējošo raksturu attiecībā pret pārrobežu darba ņēmējiem (piemēram, spriedumos, 2013. gada 20. jūnijs, *Giersch* u.c. (C-20/12, EU:C:2013:411) vai 2016. gada 14. decembris, *Bragança Linares Verruga* u.c. (C-238/15, EU:C:2016:949), vai, 2019. gada 10. jūlijs, *Aubriet* (C-410/18, EU:C:2019:582). Šajā gadījumā izvēloties pārrobežu darba ņēmēja “ģimenes locekļa” statusa un šā darba ņēmēja līdzdalības viņa laulātā nepilngadīgo bērnu, kas dzīvo viņu kopīgajā mājoklī, uzturēšanā šauru interpretāciju, un it īpaši atsakoties piemērot prezumpciju, kas izriet no Direktīvas 2004/38/EK 2. panta 2. punkta un saskaņā ar kuru bērni, kas jaunāki

par 21 gadu, tiek uzskatīti par apgādībā esošiem, un pakārtojot darba ņēmēja ieguldījuma nepilngadīgo bērnu, kas dzīvo viņu kopīgajā mājoklī, uzturēšanā esamību “šā ieguldījuma cēloņiem”, un šā ieguldījuma “apmēra” vērtējumam attiecībā pret [bioloģisko] vecāku ieguldījumu, kaut gan tiesības saņemt strīdīgo ģimenes pabalstu ir visiem bērniem, kas dzīvo minētajā dalībvalstī, pārsūdzētajā spriedumā ir notikusi jauna pretlikumīga pārrobežu darba ņēmēju diskriminācija attiecībā pret rezidējošiem darba ņēmējiem, un tā veido netiešu uz pilsonību balstītu diskrimināciju un nebalstās ne uz vienu leģitīmu mērķi, pārkāpjot iepriekš minētās tiesību normas.

3. KASĀCIJAS TIESAS VĒRTĒJUMS

Par Eiropas Savienības tiesību interpretāciju

- 16 Tiesa ir nospriedusi, ka pārrobežu darba ņēmēja tiesības saņemt ģimenes pabalsta izmaksu par viņa laulātā bērnu, ar kuru viņam nav izcelšanās saiknes, ir pakārtotas pierādījumam, ka viņš izpilda nosacījumu par šā bērna uztura nodrošinājumu (spriedums, 2020. gada 2. aprīlis, *Caisse pour l'avenir des enfants*, C-802/18, EU:C:2020:269).
- 17 Piemērojot šo kritēriju, apelācijas tiesa, lai pamatotu lēmumu par ģimenes pabalsta atsaukšanu,
- netieši, bet nepieciešami ir lēmumi, ka pierādījumi par laulību esamību starp pārrobežu darba ņēmēju un bērnu māti un par kopīgas dzīvesvietas esamību pārrobežu darba ņēmējam, viņa sievai un bērniem, raugoties uz šiem elementiem atsevišķi vai kopā, nepierāda, ka šis nosacījums ir izpildīts,
 - uzskatīja, ka abiem bioloģiskajiem vecākiem bija līdzekļi, lai sniegtu ieguldījumu bērnu uzturēšanā un viņi sniedza šo ieguldījumu, jo māte veica profesionālu darbību un tēvam bija jāmaksā uzturlīdzekļi 150 euro par katru bērnu, no tā secinot, ka “*tieši bioloģiskie vecāki ir tie, kuri sedz visas bērnu uzturēšanas izmaksas*”,
 - lēma, ka pierādījums par iemaksām, kas attiecas uz māsaimniecības ikdienas izdevumiem, juridiski pietiekami nepierāda, ka NB nodrošināja bērnu uzturu, jo nav ticis pierādīts, ka viņš bija vienīgais debeta konta īpašnieks.
- 18 Vārdkopu “*nodrošināt uzturu*” iesākumā Tiesa bija izmantojusi, lai apgalvotu, ka pārrobežu darba ņēmējs var saņemt valsts atbalsta izmaksu kā sociālu priekšrocību, šajā gadījumā finansiālu palīdzību augstākajai izglītībai, par savu paša bērnu, ja viņš turpina nodrošināt šā bērna uzturu (spriedumi, 1992. gada 26. februāris, C-3/90, *Bemini*, ECLI:EU:C:1992:89, 25. un 29. punkts; 1999. gada 8. jūnijs, C-337/97, *Meeusen*, ECLI:EU:C:1999:284, 19. punkts; 2012. gada 14. jūnijs, C-542/09, Eiropas Komisija/Nīderlande, ECLI:EU:C:2012:346,

35. punkts; un, 2013. gada 20. jūnijs, C-20/12, *Guirsch*, ECLI:EU:C:2013:411, 39. punkts), taču minētais jēdziens šajos spriedumos netika definēts.
- 19 Pēc tam, joprojām runājot par sociālu priekšrocību, ko veido atbalsts augstākajai izglītībai, taču attiecībā uz bērnu, kuram ar pārrobežu darba ņēmēju nav izcelšanās saiknes, Tiesa precizēja formulējumu “nodrošināt uzturu”, vispirms sakot, ka tas “*nenozīmē tiesības saņemt uzturlīdzekļus*” (spriedums, 2016. gada 15. decembris, *Depesme* u.c., no C-401/15 līdz C-403/15, EU:C:2016:955, 58. punkts), un pēc tam piebilstot, ka “*apgādībā esoša ģimenes locekļa statuss izriet no faktiskas situācijas. Runa ir par ģimenes locekli, kura uzturu nodrošina darba ņēmējs, neesot vajadzībai noteikt šī uztura prasības iemeslus un jautāt, vai ieinteresētā persona var apmierināt savas vajadzības, strādājot algotu darbu*” [(58). punkts]. Tiesa secināja, “*ka apgādībā esoša ģimenes locekļa statuss izriet no faktiskas situācijas, kas ir jāvērtē dalībvalstij un, vajadzības gadījumā, valsts tiesai. Tāda pārrobežu darba ņēmēja ģimenes locekļa statuss, kas ir [pirmā] minētā apgādībā, tādējādi var izrietēt, ja tas attiecas uz šī darba ņēmēja laulātā vai atzīta partnera bērna situāciju, no tādiem objektīviem apstākļiem kā, piemēram, šī darba ņēmēja un studenta kopīgas dzīvesvietas esamība, bet nav nedz jānosaka pārrobežu darba ņēmēja līdzdalības studenta uzturēšanā iemesli, nedz arī skaitliski jānosaka tās konkrētais apmērs*” (60. punkts).
- 20 Vēlāk Tiesa piemēroja kritēriju “*nodrošināt uzturu*” jautājumam par to, vai pārrobežu darba ņēmējs var saņemt sociālu priekšrocību, ko veido ģimenes pabalsta izmaksa, par bērnu, ar kuru viņam nav izcelšanās saiknes, sava nolēmuma pamatojumā norādot, ka “*ar pārrobežu darba ņēmēja bērnu, kas var netieši saņemt pēdējā minētajā tiesību normā paredzētās sociālās priekšrocības, ir jāsaprot ne tikai bērns, kuram ir izcelšanās saikne ar šo darba ņēmēju, bet arī minētā darba ņēmēja laulātā vai reģistrēta partnera bērns, ja šis darba ņēmējs nodrošina šī bērna uzturu. Tiesa uzskata, ka pēdējā minētā prasība izriet no faktiskās situācijas, kas ir jānovērtē administrācijai un attiecīgā gadījumā valsts tiesām, pamatojoties uz ieinteresētās personas sniegtajiem pierādījumiem, bet tām nav nedz jānosaka šīs līdzdalības bērna uzturēšanā iemesli, nedz skaitliski jānosaka tās konkrētais apmērs*” (spriedums, 2020. gada 2. aprīlis, *Caisse pour l'avenir des enfants*, C-802/18, EU:C:2020:269, 50. punkts). Tiesa ir arī precizējusi, ka “*bērna bioloģiskais tēvs nemaksā uzturlīdzekļus bērna mātei. Tādējādi šķiet, ka FV, kas ir HY mātes laulātais, nodrošina šī bērna uzturu, bet tas tomēr ir jāpārbauda iesniedzējtiesai*” (52. punkts).
- 21 Tiesa arī uzskatīja, ka jēdziens “pārrobežu darba ņēmēja “ģimenes loceklis””, uz kuru netieši attiecas vienlīdzīga attieksme saskaņā ar Regulas Nr. 492/2011 7. panta 2. punktu, atbilst jēdzienam “ģimenes loceklis” Direktīvas 2004/38 2. panta 2. punkta izpratnē, kas ietver laulāto vai partneri, ar kuru Savienības pilsonis ir noslēdzis reģistrētas partnerattiecības, tiešos pēcnācējus vecumā līdz 21 gadam vai kuri ir viņa apgādībā, kā arī viņa laulātā vai partnera tiešos pēcnācējus. Tiesa īpaši šajā ziņā ņēma vērā Direktīvas 2014/54 1. apsvērumu, 1. pantu un 2. panta 2. punktu” (51. punkts).

- 22 No apgalvojuma, ka vārdkopa “*nodrošināt uzturu*” izriet no faktiskas situācijas, Kasācijas tiesa secina, ka runa nav par pilnībā faktisku jēdzienu, kas ir izslēgts no pārbaudes Tiesā un Kasācijas tiesā, bet ka šā formulējuma nolūks ir uzsvērt, ka šis izteikums tiek vērtēts ārpus jebkādam bērna tiesībām uz uzturlīdzekļiem (skat. spriedumu, 2016. gada 15. decembris, *Depesme* u.c., no C-401/15 līdz C-403/15, EU:C:2016:955, 58. punkts).
- 23 No iepriekš minētā Kasācijas tiesa arī secina, ka vārdkopa “*nodrošināt uzturu*” tiesiskajā regulējumā par sociālo priekšrocību saņemšanu ir Eiropas Savienības autonomš jēdziens, kas prasa vienveidīgu piemērošanu un interpretāciju.
- 24 Taču šāda vienveidīga interpretācija pašlaik nav nodrošināta attiecībā uz jautājumiem, kurus izraisa šīs diskusijas elementi.
- 25 Šajā ziņā Kasācijas tiesa ir nonākusi pie jautājuma par 2016. gada 15. decembra spriedumā *Depesme* u.c. (no C-401/15 līdz C-403/15, EU:C:2016:955, 60. punkts) atkārtotā piemēra apmēru saistībā ar “*tādiem objektīviem apstākļiem kā, piemēram, šī darba ņēmēja un studenta kopīgas dzīvesvietas esamība*”, pirmkārt, attiecībā uz jautājumu, vai šis punkts ir sniegts vienkārši kā piemērs vai, tieši pretēji, kā nosacījums, un šajā gadījumā rodas jautājums, vai runa ir par pietiekamu nosacījumu vai par nepieciešamu nosacījumu, un, otrkārt, attiecībā uz jautājumu, vai ir nozīme kopīgas dzīvesvietas finansēšanas veidam, tādēļ, ka ir jānoskaidro, vai pārrobežu darba ņēmējs sniedz ieguldījumu šajā finansējumā daļēji vai pilnībā.
- 26 Attiecībā uz bērna vajadzībām, kuras jāņem vērā un kuras apmierina pārrobežu darba ņēmējs, Kasācijas tiesa ir nonākusi pie jautājuma, vai ir jāņem vērā tikai uztura un pamatvajadzības bērna iztikai (pārtika, apģērbs, mājoklis, izglītība...) vai arī vispārīgi jēkādi citi izdevumi, tostarp izklaide vai vienkāršas ērtības (mobilais tālrunis, restorāni, vadītāja tiesības...), vai jāņem vērā pat papildu izdevumi, greznumlietas vai luksusa priekšmeti (regulāra elektronisko ierīču iegāde, brīvdienas tālās zemēs...), kuru mērķis ir nodrošināt zināmu dzīves līmeni.
- 27 Attiecībā uz veidu, kādā pārrobežu darba ņēmējs nodrošina bērna uzturēšanu, Kasācijas tiesa jautā, vai pārrobežu darba ņēmēja ieguldījumam bērna uzturēšanā ir jānotiek kā skaidras naudas izmaksai tieši pašam bērnam vai tas var notikt kā maksājumi, kas veikti bērna interesēs. Šajā pašā sakarā rodas jautājums, vai maksājumam – kā, šķiet, vedina domāt Ģenerālprokuratūras secinājumi – ir jābūt veiktam bērna īpašajās vai pat ekskluzīvajās interesēs vai ir vērā ņemami arī maksājumi, kas veikti ģimenes šūnas kopīgajās interesēs (hipotekārā aizdevuma ikmēneša maksājumi, īre, kopīgi lietota aprīkojuma iegāde...). Joprojām saistībā ar konkrēto veidu rodas jautājums, vai pārrobežu darba ņēmēja izdevumiem bērna uztura nodrošināšanai ir jāpiemīt zināmai regularitātei vai periodiskumam (nekustamā īpašuma aizdevums, īre, elektrības un apkures izdevumi, tālruņa rēķini...) vai vērā ņemama ir arī vienreizēju maksājumu uzņemšanās (reizi pa reizei apģērba iegāde...). Visbeidzot, paturot prātā Tiesas precizējumu, ka, izvērtējot faktisko situāciju, nav nedz jānosaka pārrobežu darba ņēmēja

līdzdalības iemesli, nedz skaitliski jānosaka tās konkrētais apmērs (spriedumi, 2016. gada 15. decembris, *Depesme* u.c., no C-401/15 līdz C-403/15, EU:C:2016:955, 64. punkts; un, 2020. gada 2. aprīlis, *Caisse pour l'avenir des enfants*, C-802/18, EU:C:2020:269, 50. punkts), [Kasācijas] tiesa uzdod jautājumu, vai ir jāņem vērā jebkurš ieguldījums, lai cik mazs tas būtu, vai arī tam ir jābūt kādam noteiktam ievērojamam apmēram, un šajā pēdējā gadījumā, vai šis kritērijs ir jānovērtē attiecībā pret bērna vajadzībām vai attiecībā pret pārrobežu darba ņēmēja finansiālo stāvokli.

- 28 Arī līdzekļu izcelsme var radīt jautājumus, jo dažkārt pārrobežu darba ņēmējam ar viņa laulāto vai reģistrēto partneri, bērna vecāku, ir kopīgs bankas konts, kas kalpojis, lai segtu izmaksas, kas tiesvedībā norādītas ar nolūku pierādīt, ka ir izpildīts nosacījums “*nodrošināt uzturu*” bērnam, lai gan iemaksas šajā kontā veic ne tikai viņš viens un lai gan viņš nav pierādījis, kādā apmērā viņš papildina šo kontu, un šādā gadījumā rodas jautājums, vai ieguldījums bērna vajadzībām nāk no pārrobežu darba ņēmēja.
- 29 [Kasācijas] tiesa uzdod jautājumu arī par to, kāds ir precizējuma, kuru Tiesa sniegusi 2016. gada 15. decembra spriedumā *Depesme* u.c. (no C-401/15 līdz C-403/15, EU:C:2016:955, 62. punkts), sakot, ka “*Savienības likumdevējs uzskata, ka bērni katrā gadījumā tiek uzskatīti par apgādībā esošiem līdz 21 gada vecumam*”, tvērums, ciktāl jautājums ir par to, vai ir jāuzskata, ka pārrobežu darba ņēmējs nodrošina ikviena bērna, kas jaunāks par 21 gadu, šī viena vecuma stāvokļa dēļ vai apvienojumā ar citiem faktoriem, vajadzības.
- 30 Pēc tam ir jāuzdod jautājums par vecāku ieguldījumu bērna vajadzību apmierināšanā. Viņiem likums uzliek pienākumu uzturēt bērnu, iepretim pārrobežu darba ņēmējam, kuram nav šāda pienākuma. “*Nodrošināt uzturu*” bērnam kritērijs turpretim pārrobežu darba ņēmēja gadījumā nozīmē faktisku vērtējumu. Tādēļ rodas jautājums, vai ar to, ka tiek konstatēta vecāku uzturlīdzekļu maksāšanas pienākuma esamība un tvērums, pietiek, lai izslēgtu pārrobežu darba ņēmēja ieguldījuma esamību, vai papildus ir arī jāpārlicinās, ka vecāku uzturlīdzekļu maksāšanas pienākums ir noteikts atbilstošā apmērā un ka viņi patiešām izpilda šo pienākumu, tādējādi padarot lieku pārrobežu darba ņēmēja papildu ieguldījumu. Ja šāda palīdzība reāli netiek maksāta, rodas jautājums, vai ir jāpārbauda, vai pārrobežu darba ņēmēja laulātais vai reģistrētais partneris ir vismaz mēģinājis izmantot piespiedu izpildes pasākumus un vai galu galā pārrobežu darba ņēmēja ieguldījums kompensē viena no vecākiem pienākumu neizpildi. Attiecībā uz šo uzturēšanas palīdzību un uz jautājumu par to, vai tā ir noteikta atbilstošā apmērā ietekme var būt arī noteikšanas veidam tiesas ceļā vai savstarpēji vienojoties. Šie aspekti var būt saistīti ar iepriekš minēto jautājumu, kādi izdevumi attiecībā uz bērnu ir jāņem vērā. Ja vērā tiek ņemti tikai bērna uztura un pamatvajadzību izdevumi, tad vecāku uzturlīdzekļu maksāšanas pienākums principā nosegs šīs vajadzības, padarot nevajadzīgu pārrobežu darba ņēmēja komplementāru vai papildu ieguldījumu šādu vajadzību segšanai.

- 31 Saistībā ar attiecībām ar otru bērna vecāku vēl jāuzdod jautājums, vai ir piemēroti izvērtēt nosacījumus, ar kādiem bērns pārmaiņus uzturas pie saviem vecākiem, tādēļ, ka paplašinātas saskarsmes un izmitināšanas tiesības vai dalīta dzīvesvieta principā var vedināt otru vecāku uzņemties ievērojami lielāku materiālo uzturlīdzekļu maksāšanas pienākumu, atstājot mazāk vietas iespējamai pārrobežu darba ņēmēja nepieciešamībai segt bērna vajadzības.
- 32 Visi šie jautājumi principā ir jāuzlūko, balstoties uz principu, saskaņā ar kuru tiesību normas, kurās ir noteikta darba ņēmēju brīva pārvietošanās, ir jāinterpretē plaši (spriedums, 2016. gada 15. decembris, *Depesme* u.c., no C-401/15 līdz C-403/15, EU:C:2016:955, 58. punkts), un līdz ar to iespējamiem šāda plašas interpretācijas principa ierobežojumiem.
- 33 Šie apsvērumi vedina [Kasācijas] tiesu vērsties Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.

4. PREJUDICIĀLIE JAUTĀJUMI

- 34 Kasācijas tiesa uzdod šādus jautājumus:

1.a) Vai vārdkopa “*nodrošināt [bērnām] uzturu*”, no kura izriet ģimenes locekļa statuss Eiropas Savienības tiesību normu izpratnē, kā to formulējusi Jūsu Tiesa saistībā ar darba ņēmēju brīvu pārvietošanos un pārrobežu darba ņēmēja sociālas priekšrocības, kas saistīta ar algota darba veikšanu dalībvalstī, saņemšanu par viņa laulātā vai reģistrēta partnera bērnu, ar kuru viņam nav izcelšanās saiknes, lasot to izolēti vai kopsakarā ar tiesību normu, kuru mērķis ir nodrošināt darba ņēmēju brīvu pārvietošanos, plašas interpretācijas principu, ir jāinterpretē kā izpildīts nosacījums un līdz ar to kā tāda, kas piešķir tiesības uz sociālas priekšrocības saņemšanu,

- tikai laulības vai reģistrētu partnerattiecību starp pārrobežu darba ņēmēju un bērna vecāku dēļ vien;
- tikai pārrobežu darba ņēmēja un bērna kopīga mājokļa vai dzīvesvietas dēļ vien;
- tikai tādēļ vien, ka pārrobežu darba ņēmējs uzņemas vispārīgus jēlkādus maksājumus bērna labā, neraugoties uz to, ka:
 - o tie sedz citas vajadzības, nevis uzturu un pamatvajadzības;
 - o ka tie tiek veikti trešajai personai un bērnam sniedz labumu tikai netieši;
 - o ka tie nav veikti ekskluzīvās un īpašās bērna interesēs, bet sniedz labumu visai mājsaimniecībai;
 - o ka tie tiek veikti neregulāri;

- o ka tie ir mazāki nekā vecāku maksājumi;
- o ka tie ir tikai maznozīmīgi attiecībā pret bērna vajadzībām;
- tikai tādēļ vien, ka izmaksas tiek segtas no pārrobežu darba ņēmēja un viņa laulātā vai reģistrēta partnera, bērna vecāka, kopīga konta, neņemot vērā tajā ieskaitīto līdzekļu izcelsmi]
- tikai tādēļ vien, ka bērnam ir mazāk nekā 21 gads?

1.b) Noraidošas atbildes gadījumā uz pirmo jautājumu, vai vārdkopa “*nodrošināt uzturu*” ir jāinterpretē kā izpildīts nosacījums un līdz ar to kā tāda, kas piešķir tiesības uz sociālu priekšrocību, ja ir īstenojušās divas vai vairāk no šīm situācijām?

2) Vai vārdkopa “*nodrošināt [bērnām] uzturu*”, no kuras izriet ģimenes locekļa statuss Eiropas Savienības tiesību normu izpratnē, kā to formulējusi Jūsu Tiesa saistībā ar darba ņēmēju brīvu pārvietošanos un pārrobežu darba ņēmēja sociālas priekšrocības, kas saistīta ar algota darba veikšanu dalībvalstī, saņemšanu par viņa laulātā vai reģistrēta partnera bērnu, ar kuru viņam nav izcelšanās saiknes, lasot to izolēti vai kopsakarā ar tiesību normu, kuru mērķis ir nodrošināt darba ņēmēju brīvu pārvietošanos, plašas interpretācijas principu, ir jāinterpretē kā neizpildīts nosacījums un līdz ar to kā tāda, kas izslēdz tiesības uz sociālas priekšrocības saņemšanu,

- tikai bērna vecāku uzturlīdzekļu maksāšanas pienākuma dēļ vien, neatkarīgi no
 - o tā, vai šī prasība par uzturlīdzekļu piedziņu ir noteikta tiesas ceļā vai savstarpēji vienojoties;
 - o apmēra, kādā noteikts šis uzturlīdzekļu maksājums;
 - o tā, vai parādnieks patiešām maksā šo uzturlīdzekļu parādu;
 - o no tā, vai pārrobežu darba ņēmēja ieguldījums kompensē bērna vecāka pienākumu nepildīšanu;
- tikai tādēļ vien, ka bērns, īstenojot saskarsmes un izmitināšanas tiesības vai pamīšus uzturēšanos divās dzīvesvietās vai kādus citus nosacījumus, periodiski uzturas pie otra vecāka?